

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Removetur compositio & divisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

quæ, cum ex cognitione naturalium attingit cognitionem supernaturalem. Si enim tunc supernaturalia non attingeret arguitur, attingeret uno naturali intuitu videndo supernaturalia in naturalibus: sed hoc non potest: quia supernaturalia contineri non possunt in naturalibus, nisi secundum potentiam obedientialem, quam Angelus naturaliter non cognoscit.

Sed contra est, quod sicut gratia non destruit, sed perficit naturam, ita & cognitio supernaturalium non evertit modum cognoscendi naturalem in Angelo, præsertim, cum lumen supernaturale ex se nullo modo exigat esse discursivum: ergo etiam in cognitione supernaturalium Angelus non procedit discursivè.

Unde ad argumentum Respondeo, quod Angelus uno simplici intuitu in effectu naturali quandoque cognoscit causam supernaturalem; non secundum distinctam, sed communem & confusam rationem ordinis supernaturalis, e. g. cum naturaliter videt hominem à mortuis resuscitatum, vel absentiam creatæ personalitatis in Christo, hæc ipsa cognitione sine ulla illatione iudicat adesse causam superiorem omni naturæ, à qua ille effectus procedat. Neque est absurdum, ut causa supernaturalis secundum communem rationem ordinis supernaturalis connectatur, & in esse manifestabilis contineatur in aliquo naturali, ita e. g. omnipotentia Divina, ut excedens omnem causam creatam continetur in natura resuscitata, & humanitate carente propria subsistentiâ, hoc ipsò, quod talis effectus à nulla causa creata sit producibilis.

Instabis primò. Hæc ratione demones nunquam errarent, aut deciperentur in conjecturali iudicio de supernaturalibus, & conjecturalibus: quod est contra D. Th. hic q. 58. a. 5. Sequela probatur. In simplici cognitione unius rei in altera propter habitudinem, & connexionem cum illa non est error; sed demones simplici intuitu cognoscerent supernaturalia in naturalibus propter habitudinem & connexionem cum illis: ergo non errarent.

Respondeo, negando sequelam, & dico, demones errare & decipi in iudicando, non quidem per se, h. e. ex defectu sufficientis virtutis ad iudicandum, sed per accidens. h. e. ex affectata & practica inconsideratione, cum per suæ speciei partialem suppressionem iudicant aliquid ut certò & absolute conexum, quod non nisi probabiliter & conjecturaliter cum altero est conexum, ut e. g. demon videat hominem gravibus concupiscentiæ motibus tentatum, species ipsi representat illos motus sub disjunctione vel cum consensu vel cum dissentiu voluntatis conjunctos. Quod si tamen voluntariè suppressâ alterâ parte disjunctionis iudicet absolute illos motus cum consensu conjunctos, falli & errare poterit.

Instabis secundò. Hinc sequi, quod eadem cognitio simul esset intuitiva & abstractiva; simul certa & incerta, clara & obscura, naturalis & supernaturalis: hoc autem Molinæ videtur impossibile.

Respondeo ad prima tria membra. Nullum ex his esse absurdum in ordine ad diversa objecta; ipsa sanè Divina intellectio est intuitiva respectu

suæ essentiæ, abstractiva respectu creaturatum possibilium. Denominatio quippe intuitivi & abstractivi desumitur ex terminatione ad diversa objecta materialia: cum ergo idem actus possit ad diversa objecta terminari, quorum unum ratione exercitiæ suæ existentia sit aptum videri; alterum ex opposita ratione non sit aptum intuitivè videri; poterit quoque una eademque cognitio simul habere denominationem intuitivæ & abstractivæ: sed neque repugnat eandem cognitionem, ut & speciem respectu diversorum objectorum esse evidentem & inevidentem, certam & incertam, quemadmodum eadem visio corporea rem distantem confusè, propinquam clarè percipit.

Ad ultimum membrum Respondeo. Si cognitio directè terminetur ad objectum supernaturale, fore supernaturalem, quamvis indirectè attingat objectum naturale; sic Angelus sub lumine fidei attingens Christi Humanitatem, attingit risibilitatem, aliasque humanæ naturæ conditiones.

Instabis tertio. Angeli consultant & mirantur super mysteriis supernaturalibus, veluti patet ex Psal. 23. *Quis est iste Rex glorie?* II. 63. *Quis est iste, qui venit de Edom.* Cant. 3. *Qua est ista, qua ascendit?* &c. Sed hæc non sunt absque discursu: ergo.

Respondeo, consilium in Angelis non esse, quantum ad formalem inquisitionem, sed quantum ad certitudinem iudicii & sententiæ de rebus agendis; similiter admirationem Angelis non concedendam, quoad comparationem & collationem effectus cum sua causa, sed præcisè quoad simplicem cognitionem causæ occultæ. Unde isti actus potius virtualiter, quam formaliter sunt in Angelis.

Objicies tertio. Unus actus voluntatis v. g. 10. intentio potest in Angelo causare alium actum v. g. electionem: ergo etiam una cognitio poterit ex altera causari. Consequentia probatur. Uti se habet in voluntate intentio finis, ita in intellectu cognitio principiorum: ergo sicut intentio finis potest movere ad electionem mediorum, ita cognitio principiorum potest causare notitiam conclusionum.

Respondeo negando consequentiam & pariter. Quia causalitas cognitionum pugnat cum perfectione intellectus Angelici; non autem causalitas volitionum cum perfectione voluntatis. Cujus ratio est: quod, ut loquitur S. D. q. 60. a. 2. in c. *actus appetitiva virtutis est secundum ordinem appetitus ad res*, ut in se sunt, unde quia in rebus aliquid est per se bonum & appetibile, aliud verò tantum est bonum & appetibile propter aliud, non est imperfectio appetentis, si, quod est appetibile ratione sui, intendat ut finem; aliud verò, quod non est appetibile ratione sui, sed propter aliud, eligat ut medium. E contra verò cognitio sic, secundum quod cognitum est in cognoscente; est autem imperfectio cognoscentis, si species & objecta intelligibilia non habeat sufficienter conjuncta, quod lequeretur, si per formalem discursum ab uno moveretur ad aliud.

§. III.

Removetur compositio & divisio.

Conclusio secunda. *Angelus non intelligit componendo, aut dividendo.* Ut hæc a. 4. S. D.

S. D. Noster enim intellectus componit, ac dividit, non ideo præcisè, quia utitur diversis speciebus ad cognitionem subjecti & prædicati; sed quia apprehendit uno extremo, non statim videt convenientiam, aut repugnantiam cum alio extremo, ideoque est ipsi necessaria conferentia unius extremi cum altero, ut visâ utriusque convenientiâ vel disconvenientiâ possit unum cum altero vel componere affirmando, vel ab altero dividere negando: sed de perfectione Angelici intellectus est, ut sicuti species ipsius repræsentant in principiis conclusiones, ita in uno extremo cognito videatur habitudinem, aut repugnantiam cum omni

alio extremo, adeoque intellectus ipsius nec componit nec dividit.

Neque dicas. Si cognitio, quâ Angelus simul cognoscit objectum naturale & supernaturale, non esset composita: esset simul naturalis & supernaturalis: sed hoc est inconueniens: ergo.

Respondeo negando sequelam. Et dico, si objectum, quod per se primò attingitur, sit supernaturale, etiam cognitionem fore supernaturalem, quantumvis objectum, quod secundariò attingitur, sit naturale, sin' objectum, quod per se primò attingitur, sit naturale, cognitio quoque erit naturalis.

DISPUTATIO XXXII.

DE

Voluntate Angeli.

Cognitionem appetitus, intellectum voluntas sequitur: Unde S. D. q. 59. & 60. disputat an, & quomodo in Angelis voluntas datur, ubi prætermisissis, quæ ex Tract. de anima constare possunt, ea solum determinabimus, quæ ad necessariam, vel liberam Angeli dilectionem pertinent.

ARTICULUS Unicus.

Quenam objecta Angelus liberè & necessariò amet?

SUMMARIUM.

1. Angelus necessariò amat seipsum quoad specificationem.
2. Et quoad exercitium.
3. Nec minùs necessitatè ad amandum DEUM ut Authorem naturæ.
4. Et quidem plùs, quàm seipsum.
5. Unde demones DEUM tantùm averfantur ut Judicem.
6. Nec sunt naturaliter, sed moraliter à DEO averfi.
7. Alios Angelos diligunt necessariò quoad specificationem, ut sunt unum in natura.

naturalia, nisi etiam amet & velit illa, à quibus per se dependent; sed per se dependent à DEO, ut Authore naturæ: ergo quàm necessariò seipsum diligit, & vult sibi ipsi efficaciter bona naturalia, tam necessariò diligit DEUM ut Authorem naturæ.

Ratio secundæ partis est: Inclinatio & dilectio, quâ Angelus se, DEUMque prosequitur, debet esse recta, utpote à DEO ipso insita: sed recta & ordinata dilectio petit, ut plùs ametur DEUS tanquam bonum totius, quàm Angelus tanquam bonum partis: ergo.

Neque opponas primò. Quòd demones, DEUM odio habeant. Ex quo non videntur posse simul ipsum naturali dilectione prosequi. Secundo, quòd ab ipso sint averfi per peccatum, tam ut ultimo fine naturali, quàm supernaturali: non ergo per dilectionem naturalem possunt in ipsum esse conversi.

Nam Respondeo ad 1. demones sub divinatione DEUM diligere & averfari. Digunt ut Authorem & conservatorem sui esse; averfantur quatenus Judicem & Authorem suppliciorum.

Ad 2. Respondeo. Demones per peccatum sunt à DEO averfi naturaliter, nego, moraliter, concedo. Ex mala nempe circumstantiâ, quòd dilectionem DEI ut ultimi finis naturalis, non subordinant dilectioni ipsius, ut ultimi finis supernaturalis.

CONCLUSIO III. Unus Angelus alius Angelos, quatenus secum in natura conveniunt, diligit necessariò quoad specificationem, non quoad exercitium. S. D. hic a. 4. Ratio primæ partis est. Quòd Angelus alterum odisse non potest,

1. CONCLUSIO I. Angelus necessitatè ad amorem sui tam quoad (1.) specificationem, quàm (2.) quoad exercitium. Ratio primæ partis est: quòd voluntas est tantùm boni; bonum verò dicitur, quod est supposito conveniens; ergo Angelus non potest velle, nisi quod sibi conveniens: sed velle sibi bonum, est se amare: ergo.

2. Ratio secundæ partis est primò. Voluntas sequitur cognitionem; sed Angelus semper est in actuali cognitione sui ipsius, tanquam objecti summè proportionati: ergo etiam semper est in actu amandi seipsum.

Secundò. Si Angelus posset liberè cessare à dilectione sui ipsius, deberet ipsi in actuali sui dilectione apparere aliquod tædium, aut difficultas: sed nulla potest apparere: ergo.

3. CONCLUSIO II. Angelus pariformiter necessitatè (1.) ad DEUM ut Authorem naturæ diligendum (2.) & quidem plùs, quàm seipsum. S. D. a. 5.

Ratio primæ partis est: Angelus non potest efficaciter sibi velle proprium esse, aliâque bona